

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² (15 listopada–15 grudnia 2013)

15.11. W Warszawie podczas spotkania podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, głównego geologa kraju Piotra Woźniaka z minister środowiska i zrównoważonego rozwoju surowców kanadyjskiej prowincji Alberta Diane McQueen omówiono tematy dotyczące rozwoju przemysłu węglowodorowego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów

środowiskowych procesu rozpoznania gazu ziemnego. Poruszono także zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem w kontekście zagospodarowania zasobów naturalnych oraz z podziemnym składowaniem dwutlenku węgla.

15–16.11. W ramach Wrocławskiego Przeglądu Studenckich Badań Geograficznych „Geoturystyka” Koło Naukowe Studentów Geografii im. Juliana Czyżewskiego działające na Uniwersytecie Wrocławskim zorganizowało konferencję poświęconą geoturystyce. Głównymi celami spotkania były: przegląd regionalny i ocena atrakcyjności geologicznej i geomorfologicznej dziedzictwa Ziemi, dyskusja o obecnym stanie zagospodarowania i potencjale geoturystyki jako czynnika pobudzającego rozwój społeczno-ekonomiczny oraz popularyzacja geoturystyki jako nowego trendu badawczego i poznawczego w geografii.

16–17.11. Podczas szczytu klimatycznego COP19/CMP9 w Warszawie odbyło się Global Landscapes Forum (Globalne Forum ds. Krajobrazu), jedno z największych wydarzeń w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Spotkanie zorganizowano pod hasłem „Shaping the climate and development agenda for forests and agriculture” („Kształtowanie klimatu a rozwój obszarów leśnych i rolnych”). Zgromadziło się na nim ponad 1800 uczestników – ministrów, światowej rangi ekspertów, polityków i liderów biznesu. Uczestnicy forum dyskutowali, jak wykorzystać potencjał terenów leśnych i rolnych w łagodzeniu zmian klimatu.

19.11. W siedzibie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie odbyły się warsztaty poświęcone prawno-administracyjnym aspektom racjonalnej gospodarki złożami kopalni i ich ochrony, działalności wydobywczej prowadzonej bez wymaganej prawem koncesji oraz prowadzenia ruchu w zakładach górniczych w warunkach koncesji udzielonej przez starostę. Wykłady poprowadzili eksperci z Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii Nauk, Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie oraz Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego

Instytutu Badawczego. Warsztaty zorganizowano w ramach realizowanego przez PIG-PIB projektu „Geologia samorządowa”, który finansowany jest ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

20.11. Podczas szczytu klimatycznego COP19/CMP9 ministrowie środowiska Polski i Indonezji, Marcin Korolec i Balthasar Kambuaya, podpisali memorandum o współpracy w zakresie ochrony środowiska. Porozumienie ma na celu wzmocnienie i rozwój dotychczasowej współpracy nad poprawą stanu środowiska naturalnego. Realizacja założeń zawartych w memorandum będzie się odbywała m.in. poprzez wymianę informacji i wiedzy eksperckiej w dziedzinie technologii środowiskowych, którymi dysponują Polska i Indonezja. Współpraca między krajami będzie skupiona głównie na zapobieganiu zmianom klimatu, eliminacji zanieczyszczeń powietrza i wód oraz racjonalnej gospodarce odpadami. Porozumienie o współdziałaniu podpisano na 5 lat.

21.11. Parlament Europejski przegłosował rozporządzenie dotyczące finansowania programu na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) na lata 2014–2020. W najbliższym czasie powinno nastąpić przyjęcie dokumentu przez Radę Unii Europejskiej i opublikowanie tekstu rozporządzenia. W porównaniu z latami 2007–2013 środki przeznaczone na program wzrosną z 2,1 mld euro do ponad 3,4 mld euro. Dodatkowe fundusze przeznaczono na prowadzenie działań związanych ze zmianami i ochroną klimatu. Pozostałe zmiany w stosunku do obecnie obowiązującego programu LIFE+ to m.in. możliwość zgłoszenia przez każde z państw członkowskich tzw. projektów zintegrowanych, obejmujących kompleksowe działania realizowane w ramach kilku programów lub funduszy.

21.11. W Centrum Naukowo-Dydaktycznym Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska „Centrum Wodne” Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyła się kolejna edycja GIS Day – GIS w Stolicy 2013. Dzień GIS to coroczne święto miłośników i użytkowników Systemów Informacji Geograficznej. Tym razem przebiegało ono pod hasłem „Człowiek–środowisko–technika”. Do udziału w sesji referatowej zaproszono przedstawicieli środowisk akademickich, instytucji naukowo-badawczych i firm komercyjnych. Odbyły się także pokazy i prezentacje. Na szczególną uwagę zasługiwała prezentacja bezzałogowego systemu latającego UAV. Impreza GIS Day ma na celu popularyzację praktycznego zastosowania systemów informacji przestrzennej w różnych dziedzinach.

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

Organizatorami GIS w Stolicy 2013 były koła naukowe i stowarzyszenia studenckie reprezentujące trzy warszawskie uczelnie: Politechnikę Warszawską, Uniwersytet Warszawski oraz gospodarza imprezy – Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego. Podobnie jak w 2012 r., w imprezie wzięli udział przedstawiciele Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, którzy zaprezentowali zasoby geoinformacyjne instytutu, ze szczególnym uwzględnieniem atlasów geologiczno-inżynierskich.

23.11. Zakończył się szczyt klimatyczny COP19/CMP9 zorganizowany przez Ministerstwo Środowiska na Stadionie Narodowym w Warszawie. Przez 13 dni, od 11 listopada 2013 r., delegaci z blisko 200 krajów, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych i ekologicznych, władz miast i biznesu dyskutowali o globalnej polityce klimatycznej. W wydarzeniu wzięło udział ok. 12 000 uczestników. Odkonano ponad 2000 spotkań, seminariów i paneli dyskusyjnych. Zorganizowano także blisko 150 konferencji prasowych dla ponad 1000 akredytowanych dziennikarzy z całego świata. Jak podkreśla przewodniczący szczytu, minister środowiska Marcin Korolec, udało się osiągnąć wszystkie zamierzone cele. Podczas szczytu uzgodniono decyzje dotyczące tzw. platformy durbańskiej, ustalono, jak w ciągu najbliższych 2 lat będą przebiegać globalne negocjacje nad umową zobowiązującą 194 państwa świata do wspólnych działań na rzecz ochrony klimatu. Zgodzono się m.in., aby zobowiązania stron przed podpisaniem nowego globalnego porozumienia pojawiły się dla tych państw, które są w stanie je przedstawić, w 2015 r. Przyjęto harmonogram działań, które należy podjąć przed szczytem COP21 w Paryżu, aby możliwe było zawarcie na nim nowego porozumienia. Wstępna wersja nowej umowy ma być gotowa na przyszłoroczny szczyt COP20 w Peru, a strony powinny przedstawić propozycje swoich celów w ramach nowego porozumienia do marca 2015 r. Negocjatorom udało się osiągnąć zgodę w sprawie Mechanizmu Warszawskich Ram REDD, służącego finansowaniu ochrony lasów tropikalnych i przeciwdziałania deforestacji. Kraje rozwijające się, które obniżyłyby emisję CO₂ i zrezygnowały z wycinki lasów, będą otrzymywać wsparcie finansowe z ONZ. W ramach mechanizmu REDD możliwy będzie również transfer polskich technologii środowiskowych. Ustalono procedury i działania dotyczące Zielonego Funduszu Klimatycznego, który od 2020 r. będzie gromadził 100 mld dolarów na cele klimatyczne. Dzięki zabiegom polskiej prezydencji udało się zebrać wśród państw członkowskich 100 mln dolarów na Fundusz Adaptacyjny. Z jego środków mają zostać sfinansowane działania adaptacyjne do już zachodzących zmian klimatycznych w 48 najbardziej zagrożonych państwach świata. Utworzono Warszawski Międzynarodowy Mechanizm Strat i Szkód, który umożliwi finansowanie działań adaptacyjnych oraz związanych ze skutkami gwałtownych zjawisk klimatycznych w krajach rozwijających się. Szczegółowe prace nad mechanizmem rozpoczną się w 2014 r. Podczas szczytu w Warszawie rozpoczęto też, po raz pierwszy w historii negocjacji klimatycznych, dialog z przedstawicielami biznesu i miast. Delegaci państw mogli szukać wspólnej drogi przeciwdziałania zmianom klimatu z tymi, którzy w praktyce wdrażają decyzje polityczne – właścicielami dużych firm i władzami samorządowymi. W 2014 r., aż do szczytu COP20 w Peru, Polska będzie pełniła prezydencję w ramach procesu negocjacji klimatycznych. Funkcję przewodniczącego tego procesu będzie sprawował Marcin Korolec.

24–27.11. W Rio de Janeiro w Brazylii odbyło się Światowe Forum Nauki 2013 (World Science Forum 2013). Podczas WSF 2013 dyrektor generalny Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Adam Wasiak odebrał nagrodę za wybitne osiągnięcia PGL LP w dziedzinie ochrony przyrody – UNESCO Sultan Qaboos Prize for Environmental Preservation. Lasy Państwowe zostały wyróżnione za wieloletnią działalność na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej i promowanie praktycznego podejścia do ekologicznej, społecznej i ekonomicznej funkcji lasów. Osiągnięcia w tym zakresie przyniosły wymierne efekty w postaci licznych i dobrze działających w Polsce form ochrony przyrody oraz zakrojonych na dużą skalę działań podnoszących wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa. UNESCO odnotowało także unikatową w skali świata i Europejskiej strukturę organizacyjną PGL LP, umożliwiającą racjonalne zarządzanie zasobami natury z jednoczesnym uwzględnieniem interesów człowieka i przyrody. Wraz z Lasami Państwowymi wyróżniona została także organizacja pozarządowa z Republiki Południowej Afryki – Endangered Wildlife Trust – zajmująca się ochroną gatunkową roślin i zwierząt. Dyrektor generalna UNESCO Irina Bokova uhonorowała tegorocznych laureatów na podstawie rekomendacji niezależnego jury, które dokonało wyboru spośród prawie 25 kandydatur z całego świata. Nagroda UNESCO przyznawana jest co dwa lata od 1991 r. Ufundował ją sułtan Omanu Kabus ibn Said as-Said. Mogą ją otrzymać zarówno instytucje publiczne i prywatne, jak i osoby fizyczne.

25.11. W siedzibie Ministerstwa Górnictwa Republiki Chile w Santiago zostało zawarte porozumienie o nawiązaniu współpracy naukowej w dziedzinie datowania minerałów i skał, oceny geozagrożeń oraz badań surowców mineralnych między Państwowym Instytutem Geologicznym – Państwowym Instytutem Badawczym a chilijską służbą geologiczną SERNAGEOMIN. Podpisy pod umową złożyli dyrektor SERNAGEOMIN Julio Poblete Costa i dyrektor PIG-PIB Jerzy Nawrocki. W uroczystości podpisania dokumentu uczestniczyli m.in. minister górnictwa Chile Hernán de Solminhac oraz ambasador Polski w Chile Aleksandra Piątkowska. Delegaci PIG-PIB zapoznali się ze strukturą i sposobem działania chilijskiego centrum zarządzania zagrożeniami naturalnymi ONEMI, które podlega bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych Republiki Chile, zwiedzili także zaplecze laboratoryjne SERNAGEOMIN. Podczas rozmów z przedstawicielami chilijskiej służby geologicznej nakreślono harmonogram działań zmierzających do uruchomienia pierwszych wspólnych projektów.

27.11. Prezydent Bronisław Komorowski powołał nowych ministrów. Wśród nich znalazł się minister środowiska Maciej Grabowski, który zastąpił na tym stanowisku Marcina Korolca. Maciej Grabowski uzyskał tytuł doktora ekonomii na Uniwersytecie Gdańskim oraz inżyniera nawigatora w Wyższej Szkole Morskiej w Gdyni. W latach 80. XX w. pracował w Polskich Liniach Oceanicznych jako oficer pokładowy. Przez 18 lat rozwijał Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, od 1991 r. pełnił funkcję jego wiceprezesa. Zajmował się badaniami nad systemami podatkowymi, transformacją systemów społeczno-gospodarczych, rynkami pracy. W latach 1994–2000 wykładał na Uniwersytecie Gdańskim. Rozwijał Polskie Forum Strategii Lizbońskiej oraz Polskie Forum Obywatelskie. Brał udział w pracach nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015.

Od marca 2008 r. zasiadał w Zespole Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów. W listopadzie 2008 r. został powołany na podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, gdzie był odpowiedzialny za system podatkowy. W latach 2011–2012 był członkiem Komisji Nadzoru Finansowego, a w lutym 2013 r. został głównym rzecznikiem dyscypliny finansów publicznych (za: www.mos.gov.pl).

29.11. W Warszawie odbyły się polsko-francuskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premiera Donalda Tuska oraz prezydenta Francji François Hollanda, uczestniczyli w nich również polski minister środowiska, Maciej Grabowski, oraz francuski minister ekologii, zrównoważonego rozwoju i energii, Philippe Martin. Jednym z tematów konsultacji była współpraca na rzecz ochrony środowiska oraz przyszłego globalnego porozumienia klimatycznego. Podczas spotkania ministrowie Maciej Grabowski oraz Philippe Martin ocenili wyniki szczytu klimatycznego COP19/CMP9. W czasie rozmów omówiono także zagadnienia dotyczące współpracy gospodarczej, inwestycyjnej i wojskowej. Uczestnicy dyskutowali również o reformie Unii Gospodarczej i Walutowej oraz kwestiach związanych z unią bankową.

4.12. Na terenie całego kraju obchodzono Barbórkę – święto, w którym górnicy i geolodzy oddają szczególną cześć swojej patronce świętej Barbarze.

4.12. Profesor Antoni Tajduś, specjalista górnictwa i geologii inżynierskiej, były rektor Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, otrzymał w Kielcach tytuł doktora honoris causa Politechniki Świętokrzyskiej z rąk rektora tej kieleckiej uczelni, prof. Stanisława Adamczaka.

6.12. W PAN Muzeum Ziemi w Warszawie otwarto kolejną wystawę czasową z cyklu Natura–Sztuka zatytułowaną „Ziemia, droga i czas”, na której prezentowane są prace Jacka Caputy. Artysta posługuje się różnymi technikami artystycznymi, w tym kolażem i malarstwem strukturalnym. Jak mówi autor: „Ziemia, droga i czas to połączone nierozzerwalną więzią pojęcia, głęboko zakorzenione w kulturze europejskiej. »Ziemia« od wieków symbolizuje cykliczność istnienia, obfitość i mądrość. »Droga« oznacza podróż w nieznanym kierunku, utożsamianą z penetrowaniem własnej osobowości. Nad nimi króluje nieubłagane mijający »czas«”. Wystawa będzie czynna do 31 stycznia 2014 r.

9.12. Na terenie Kopalni Węgla Kamiennego Mysłowice-Wesoła należącej do Katowickiego Holdingu Węglowego ruszyły prace wiertnicze w ramach projektu badawczo-rozwojowego, którego celem jest określenie warunków przedeksplotacyjnego odmetanowania kopalń z odzyskiem metanu kierunkowymi otworami powierzchniowymi. Planowane jest zastosowanie hydraulicznego szczelinowania pokładów węgla. Odwiercone zostaną dwa otwory badawcze: Wesoła PIG-1 – otwór pionowy o głębokości 1000 m i Wesoła PIG-2H – otwór kierunkowy przecinający otwór pionowy, z dwoma odcinkami poziomymi, o łącznej długości 2500 m. W inauguracji wiercenia otworu Wesoła PIG-1 wzięli udział podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny geolog kraju Piotr Woźniak i dyrektor PIG-PIB ds. państwowej służby geologicznej Andrzej Przyby-

cin. Obecni byli liczni zaproszeni goście, wśród nich dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach Jerzy Kolasa, prezes Katowickiego Holdingu Węglowego Roman Łój, dyrektor KWK Mysłowice-Wesoła Eugeniusz Małobęcki oraz wiceprezydent Mysłowic Jan Wajant. Po wizycie na wiertni odbyła się prezentacja założeń i celów projektu. Składa się on z dwóch zintegrowanych etapów badawczych. Pierwszy z nich, zakończony w 2013 r., obejmował przygotowania do odwiercenia otworów, w tym komplementarne opracowanie warunków geologiczno-górnictwowych i formalno-prawnych, wariantowy wybór lokalizacji, wykonanie badań analitycznych węgla w wybranej kopalni oraz opracowanie projektu robót geologicznych. Drugi etap prac, obecnie prowadzony, obejmuje odwiercenie otworów badawczych, wykonanie testów polowych i badań laboratoryjnych oraz opracowanie dokumentacji geologicznych. Prace wiertnicze na zlecenie PIG-PIB wykonuje spółka Exalo Drilling. Projekt jest realizowany w ramach zadań państwowej służby geologicznej ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

11.12. W Muzeum Geologicznym Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie otwarto ekspozycję poświęconą pamięci Adriana Kina, przedwcześnie zmarłego młodego paleontologa. Kolekcję skamieniałości obejmującą niemal 50 000 okazów z całej Polski zakupił od rodziny Adriana Kina PIG-PIB. W jej skład wchodzi unikatowe skamieniałości różnych grup zwierząt i roślin. Liczne są koralowce, ramienionogi, małże, ślimaki, liliowce, graptolity oraz ichtnoskamieniałości, m.in. tropy dinozaurów. W zbiorach dominują amonity i dlatego ekspozycja poświęcona jest właśnie tej grupie wymarłych zwierząt. Wśród prezentowanych okazów znajduje się m.in. największy polski kredowy amonit *Pachydesmoceras* z Opoła (1,2 m średnicy). Wystawę można będzie oglądać do 30 czerwca 2014 r.

11.12. W gmachu Polskiego Komitetu Olimpijskiego w Warszawie odbyła się gala laureatów i wyróżnionych XIV Edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku”. Wręczono na niej statuetki i certyfikaty dla nagrodzonych. Konkurs „Przyjaźni Środowisku” organizowany jest już od 14 lat pod honorowym patronatem prezydenta Bronisława Komorowskiego przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, jego podstawowym celem jest popularyzacja inwestycji i postaw na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz wyróżnienie podmiotów zaangażowanych w działania związane z edukacją ekologiczną. W tegorocznej edycji nagrody przyznano w czterech kategoriach: Samorząd Przyjazny Środowisku, Przedsiębiorstwo Przyjazne Środowisku, Promotor Ekologii oraz Europejska Nagroda Ekologiczna. Tytuł Gminy Przyjaznej Środowisku przypadł dwóm samorządom. Wybrano też sześć Sołectw Przyjaznych Środowisku oraz cztery Firmy Przyjazne Środowisku. Dziesięć tytułów i cztery wyróżnienia przyznano szkołom, przedszkolom i stowarzyszeniom w kategorii Promotor Ekologii. Tytułami Mecenas Polskiej Ekologii wyróżniono osiem podmiotów. Dwa samorzady i jedna firma uzyskały laur Europejskiej Nagrody Ekologicznej. Ponadto kilkudziesięciu podmiotom (we wszystkich kategoriach łącznie) przedłużono prawo używania tytułu na kolejny rok.